

VII.7050.1.2016.MM

Pan
Mariusz Błaszczak
Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji
ul. Stefana Batorego 5
02-591 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze

Rzecznik Praw Obywatelskich z uwagą monitoruje sposób zapewniania bezpieczeństwa obywatelom podczas korzystania ze zbiorników wodnych, przede wszystkim pod kątem zapewnienia realizacji konstytucyjnego prawa do ochrony życia (art. 38 Konstytucji RP) oraz zdrowia (art. 68 Konstytucji RP).

W ostatnich tygodniach do Rzecznika docierają liczne niepokojące doniesienia dotyczące niewystarczającej liczby ratowników wodnych w zbliżającym się sezonie wakacyjnym. Informacje o zbyt małej liczbie ratowników dotyczą zarówno kąpielisk śródlądowych¹, jak i tych nadmorskich². Problem dotyczący zmniejszającej się liczby ratowników jest systematycznie podnoszony już od kilku lat, co może sugerować, że potrzebne są zmiany systemowe w tym zakresie. Każdego roku w Polsce w sezonie letnim dochodzi do znacznej liczby utonięć. Z opublikowanej przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego -Państwowy Zakład Higieny analizy pt. *Wypadkowe utonięcia w Polsce w latach 2000-2012*³ wynika, że **ryzyko utonięcia w Polsce było w tym okresie dwukrotnie wyższe niż średnio we wszystkich krajach Unii Europejskiej.** Ze statystyk

¹ Zob. <http://www.dzienniklodzki.pl/wiadomosci/lodz/a/ratownicy-wopr-w-lodzi-za-malo-pracownikow-by-obsadzić-wszystkie-kapieliska,12152534/>.

² Zob. <http://www.dziennikbałtycki.pl/turystyka/a/ratownicy-wodni-poszukiwani-na-pomorzu,12125726/>

³ Zob. http://www.pzh.gov.pl/wp-content/uploads/2015/08/2015.08.11_wypadkowe-utoni%C4%99cia-w-Polsce.pdf.

publikowanych przez Policję wynika natomiast, że ostatnich latach obserwowany jest wzrost liczby utonięć. W roku 2012 wyniosła ona 449, w roku 2013 – 709, a w roku 2014 było to 646 utonięć (brak jest statystyk za lata 2015-2016)⁴. Niewątpliwie więc opisany problem ma istotne znaczenie z punktu widzenia bezpieczeństwa obywateli. W wymienionym wyżej raporcie wskazano zaś, że jednym z działań, które należy podjąć, aby zwiększyć poziom bezpieczeństwa nad wodą, jest polepszenie nadzoru nad akwenami wodnymi, będącymi potencjalnymi kąpieliskami.

Jednym z istotnych czynników mogących wpływać na niedobór ilości ratowników jest niedofinansowanie podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa wodnego, do których zalicza się przede wszystkim Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe. Zgodnie z art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. *o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych* (Dz. U. z 2016 r., poz. 656 ze zm.; dalej jako: ustawa) zadania z zakresu ratownictwa wodnego oraz szkolenia ratowników wodnych w zakresie ratownictwa wodnego są dofinansowywane przez wojewodów w ramach dotacji celowych przyznawanych z części budżetu państwa, której są dysponentami. Zgodnie zaś z art. 22 ust. 4 ustawy jednostki samorządu terytorialnego, na terenie których wykonywane jest ratownictwo wodne mogą udzielać dotacji celowych podmiotom uprawnionym do wykonywania ratownictwa wodnego na realizację wskazanych wyżej zadań. W praktyce jednak fakultatywne finansowanie ratownictwa wodnego przez samorządy stanowi istotny filar działalności podmiotów zapewniających bezpieczeństwo osób przebywających na obszarach wodnych. Zdarzają się przypadki, w których samorządy nie przyznają WOPR potrzebnego dofinansowania, co w znacznej mierze utrudnia działalność ratowniczą. Przykładem jest tu sytuacja Beskidzkiego WOPR, który od 2 lat nie otrzymuje dotacji z Urzędu Marszałkowskiego. Środki przekazywane przez samorządy lokalne nie są zaś wystarczające do sfinansowania prowadzonej przez WOPR działalności⁵. Sygnały dotyczące niedofinansowania pojawiają się także w przypadku WOPR w Łodzi, który również otrzymał niewystarczające dotacje od władz gmin⁶. Opisane sytuacje

⁴ Zob. <http://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/utoniecia>.

⁵ Zob. <http://www.dziennikzachodni.pl/wiadomosci/a/wopr-nie-ma-pieniedzy-na-ratownikow-jestem-bezradny-prezes-beskidzkiego-wopr,12121570/>.

⁶ Zob. <http://www.dzienniklodzki.pl/aktualnosci/a/wopr-lodz-ratownicy-przygotowuja-sie-do-sezonu,12114336/>.

wskazują, że **zasadne byłoby rozważnie zmian dotyczących finansowania podmiotów zajmujących się ratownictwem wodnym.**

Należy również zwrócić uwagę, że uzyskanie uprawnień ratownika wodnego wiąże się z koniecznością uprzedniego poniesienia nakładów finansowych związanych z wymaganymi szkoleniami. Oprócz kursu ratownictwa wodnego i kursu w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy kandydaci na ratowników czasem muszą uzyskać dodatkowe kwalifikacje. Zdaniem prezesa pomorskiego WOPR – Pana Marka Koperskiego wymogi te stanowią często barierę dla młodych ludzi, którzy nie są w stanie pokryć kosztów uzyskania stosownych uprawnień⁷.

Pracownicy WOPR zwracają również uwagę, że do znacznego zmniejszenia liczby chętnych do pełnienia funkcji ratownika w okresie wakacyjnym przyczynia się również brak szacunku ze strony osób korzystających ze zbiorników wodnych, które bardzo często nie stosują się do poleceń ratowników, często reagując agresją na polecenia wydawane przez ratowników. Stąd też warto byłoby rozważyć przeprowadzenie kampanii edukacyjnej i uświadamiającej obywateli o znaczeniu i odpowiedzialności pracy ratownika.

Dodatkowo, uprzejmie informuję, że Rzecznik Praw Obywatelskich zapoznał się również z treścią pisma Pana Andrzeja Świderka - Dyrektora Departamentu Ratownictwa i Ochrony Ludności MSWiA z dnia 7 lutego 2017 r., skierowanego do WOPR w Warszawie (kopia w załączeniu; nr pisma: DOLiZK-NRGW-5503-18/2017). Z treści tego pisma wynika, że MSWiA stoi na stanowisku, iż minimalną liczbę ratowników wodnych określoną w § 2 pkt 3 rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 stycznia 2012 r. w *sprawie minimalnych wymagań dotyczących liczby ratowników wodnych zapewniających stałą kontrolę wyznaczonego obszaru wodnego* (Dz. U. poz. 108) należy obliczać sumując długość niecek basenowych znajdujących się w pływalni. Wątpliwości Rzecznika budzi jednak to, czy określona w tym przepisie minimalna liczba 3 ratowników wodnych dla pływalni dysponującej nieckami basenowymi o długości powyżej 50 m jest wystarczająca w przypadku dużych pływalni, gdzie łączna długość niecek basenowych może znacznie przekraczać 50 m.

⁷ Zob. <http://www.rynekzdrowia.pl/Prawo/Pomorskie-WOPR-alarmuje-ze-brakuje-ratownikow-wodnych-i-wini-ustawe,173281,2.html>.

Mając na uwadze powyższe, działając w oparciu o art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o *Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2017 r., poz. 958), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o zajęcie stanowiska w niniejszej sprawie oraz przedstawienie Rzecznikowi Praw Obywatelskich informacji, w jaki sposób Pan Minister zamierza poprawić stan bezpieczeństwa na polskich kąpieliskach i basenach, w szczególności w kontekście zbliżającego się sezonu wakacyjnego.

Załącznik 1

Z poważaniem